

Vergaderjaar 2025–2026

36 670

Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en een aantal andere wetten in verband met het verbeteren van de aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt (verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt)

F

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET TWEEDE VERSLAG

Ontvangen 12 juni 2026

De regering dankt de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de schriftelijke inbreng bij het voorstel van wet tot wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en een aantal andere wetten in verband met het verbeteren van de aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt (verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt). De regering is erkentelijk voor de getoonde belangstelling en de vragen van de leden van de fractie van het CDA, waarbij de leden van de fractie van de ChristenUnie zich hebben aangesloten. Bij de beantwoording van de vragen houdt de regering de indeling van het tweede verslag aan.

De leden van de fractie van het CDA steunen de doelstelling van het wetsvoorstel om de aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt te verbeteren. Naar aanleiding van de ontvangen beantwoording hebben deze leden nog een aantal aanvullende vragen aan de regering met betrekking tot de uitvoerbaarheid en handhaving van het wetsvoorstel. De leden van de fractie van de ChristenUnie sluiten zich bij deze vragen aan.

Vragen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de fractie van het CDA hebben zorgen over het moment van de invoering van de wet per 1 augustus 2026, met name ten aanzien van de onderdelen verkorte opleidingen en het loskoppelen van keuzedelen, de verregaande gevolgen daarvan en de werkdruk die bij scholen wordt gelegd.

Alvorens in te gaan op de gestelde vragen, merkt de regering het volgende op.

De beoogde inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel is 1 augustus 2026. Mbo-instellingen geven aan het van groot belang te vinden in het aankomende studiejaar 2026–2027 al van de nieuwe maatregelen gebruik te kunnen maken. De afgelopen periode heb ik uitgebreid met de betrokken partijen afgestemd om te bespreken wat hierin nodig en haalbaar is. Voor sommige onderdelen stellen de leden

van de CDA-fractie terecht dat het onverkort invoeren ervan per augustus 2026 tot problemen kan leiden. Dit maakt dat we niet alle onderdelen van het wetsvoorstel per augustus 2026 van kracht laten zijn. De volgende onderdelen treden per augustus 2026 per direct in werking:

- Voor het onderdeel keuzedelen geldt de inwerkingtreding per augustus 2026, omdat instellingen zelf beslissen in hoeverre en op welk moment zij hun keuzedelenaanbod aanpassen.
- Ook voor het onderdeel niet-bekostigd beroepsonderwijs geldt de inwerkingtreding per augustus 2026. Bij dit onderdeel kunnen instellingen zelf beslissen in hoeverre zij niet-bekostigde beroepsopleidingen willen aanbieden. Daarbij geldt voor enkele maatregelen dat deze de regeldruk voor instellingen verminderen.
- Voor het onderdeel gericht op uitbreiding van de wettelijke basis voor publicatie van statistische informatie rondom de arbeidsmarktsituatie geldt dat een zo spoedig mogelijke inwerkingtreding zeer wenselijk is.

Bij twee onderdelen van het wetsvoorstel wordt rekening gehouden met voorbereidingstijd:

- Voor de wijzigingen in de urennorm geldt de inwerkingtreding per augustus 2026 met het daarbij behorende overgangsrecht waarbij instellingen de keuze hebben om nog een jaar de oude regels voor de urennorm te hanteren. Hierdoor wordt aan instellingen de ruimte geboden om studiejaar 2026–2027 te gebruiken voor de voorbereiding op de nieuwe urennorm. Daarnaast mogen lopende beroepsopleidingen worden afgerond op basis van de oude regels voor de urennorm.
- Voor het onderdeel verkorte opleidingen geldt dat de wettelijke bepalingen pas per 1 januari 2027 in werking treden. Dit biedt instellingen die een verkorte opleiding willen aanbieden, de ruimte om de selectiecriteria en selectieprocedure tijdig vast te stellen en te publiceren.

Het is van groot belang dat helder wordt gecommuniceerd over de inwerkingtreding, zodat alle betrokken partijen weten waar ze aan toe zijn. Daarom heeft mijn ministerie veelvuldig contact met vertegenwoordigers van instellingen, docenten en andere betrokken partijen. Via KLIMmbo¹ wordt er op verschillende manieren uitgebreid gecommuniceerd over het wat en wanneer van dit wetsvoorstel. Zo zijn er webinars georganiseerd, is er een handreiking gepubliceerd en nog voor de zomer worden mbo-instellingen bijgepraat over wat er concreet van hen wordt verwacht. Met deze aanpak heb ik de balans gevonden voor het zo snel mogelijk in werking laten treden van de onderdelen waar het veld om zit te springen en daarnaast ook ruimte te laten voor een zorgvuldige implementatie waar dit nodig is.

Met betrekking tot verkorte opleidingen vragen deze leden of de betrokken opleidingen, publiek en privaat, gebruik kunnen maken van het overgangsrecht gedurende het schooljaar 2026–2027.

De wettelijke regeling voor verkorte beroepsopleidingen treedt in werking per 1 januari 2027. Ik heb goed naar het veld geluisterd en begrijp dat er tijd nodig is om dit voor te bereiden. Deze regeling bevat geen overgangsrecht, omdat de noodzaak hiervoor ontbreekt. De regeling maakt het voor aanbieders van bekostigd beroepsonderwijs mogelijk om een verkorte beroepsopleiding aan te bieden, zonder dat instellingen daartoe verplicht zijn. Daarnaast blijven de huidige mogelijkheden om de studieduur voor een student in een opleiding in de reguliere studieduur te verkorten intact. Ook hierover zullen we scherp communiceren richting het veld.

¹ KLIMmbo staat voor Kennis, Leren, Innoveren en Meesterschap in het mbo. Het is het centrale landelijke kennisplatform voor het mbo. Een van de taken van KLIMmbo is om wetgeving en landelijk beleid om te zetten in concrete, bruikbare informatie voor op de werkvloer.

De wettelijke regeling van de verkorte beroepsopleidingen richt zich overigens alleen tot aanbieders van bekostigd beroepsonderwijs, en geldt dus niet voor aanbieders van niet-bekostigd beroepsonderwijs. Aanbieders van niet-bekostigd beroepsonderwijs zijn immers niet gebonden aan de regels voor studieduur en kunnen al een kortere studieduur hanteren. De wettelijke regeling wordt dan ook uitsluitend getroffen voor het bekostigd onderwijs.

Zo ja, kan dit overgangsrecht vertaald worden in de benodigde algemene maatregel van bestuur en de ministeriële regeling toelatingscriteria? Klopt het dat deze vertaling nog niet bekend is gemaakt dan wel gepubliceerd, waardoor het voor de onderwijsinstellingen onmogelijk is per 1 augustus 2026 de verkorte opleidingen gereed te hebben?

De ministeriële regeling voor verkorte opleidingen stelt voorwaarden aan de instellingsregeling die verband houdt met de toelatingseisen voor een verkorte beroepsopleiding. Naar verwachting wordt de ministeriële regeling deze zomer gepubliceerd. Dat is ook de reden dat we de wettelijke bepalingen voor verkorte opleidingen pas per 1 januari 2027 in werking laten treden. Daarmee is er voor de aanbieders van bekostigd beroepsonderwijs, die voornemens zijn om een verkorte beroepsopleiding aan te bieden, voldoende gelegenheid om de selectiecriteria en selectieprocedure tijdig vast te stellen en te publiceren.

In het wetsvoorstel is daarnaast een grondslag opgenomen voor een algemene maatregel van bestuur voor het geval op termijn mocht blijken dat er tegen de verwachting in ongewenste effecten op het aanbod van reguliere beroepsopleidingen dreigen te ontstaan. Die wordt alleen ingezet als dat nodig is, maar niet nu. Mocht daar aanleiding toe zijn, dan kan een algemene maatregel van bestuur worden gemaakt waarin nadere eisen worden gesteld aan de selectiecriteria die de instelling moet hanteren.

Wanneer moeten de studenten inzicht hebben in hun opleidingsprogramma voor het studiejaar 2026–2027?

De Wet educatie en beroepsonderwijs schrijft voor dat mbo-instellingen de beschrijving van het onderwijsprogramma en de regels met betrekking tot het examen tijdig voor aanvang van de opleiding vastleggen in de onderwijs- en examenregeling (OER) van de instelling en hierover studenten volledig en tijdig te informeren.²

Met betrekking tot keuzedelen merken deze leden op dat de opdracht om te bepalen of er overlap is, formeel bij de scholen wordt neergelegd. Wat is de administratieve last met betrekking tot de overlapcheck? Is hierop een regeldruktoets uitgevoerd?

Onderwijs en bedrijfsleven, vertegenwoordigd in SBB, hebben eerder gepleit³ voor de loskoppeling van kwalificaties en keuzedelen. In het wetsvoorstel heb ik daarom met betrekking tot keuzedelen gezocht naar een aanpak die instellingen meer ruimte geeft om bestaande en nieuwe keuzedelen in het onderwijsprogramma op te nemen. Daarbij is er naar gestreefd om extra administratieve lasten zoveel mogelijk te voorkomen. Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft een regeldruktoets uitgevoerd op het gehele wetsvoorstel. Het ATR benoemt het volgende over de maatregelen met betrekking tot de loskoppeling tussen keuzedelen en kwalificaties en de gewijzigde regels met betrekking tot de onderwijstijd: «Dit leidt mogelijk tot minder ervaren regeldruk, maar de geboden ruimte brengt, zoals aangegeven, ook een grotere verantwoorde-

² Artikel 7.4.8, tweede lid, WEB.

³ SBB (2019). *Position paper uitvoerbaarheid van keuzedelen*, via https://mbo-today.nl/wp-content/uploads/2019/04/position_paper_uitvoerbaarheid_van_keuzedelen.pdf

lijkheid met zich mee en een (structurele) toename van de regeldruk-kosten.»

Instellingen kunnen zelf beslissen in hoeverre en op welk moment zij hun keuzedelenaanbod aanpassen. Als instellingen een breder aanbod willen aanbieden, wat ik aanmoedig, zijn zij zelf verantwoordelijk om te bepalen of er overlap is met de kwalificaties. Onderwijsteams hebben voldoende expertise om in het merendeel van de situaties zelf deze afweging te maken. Bij de overgrote meerderheid van de combinaties van keuzedelen en kwalificaties is het eenvoudig vast te stellen of er sprake is van overlap. Ook kunnen instellingen diverse informatiebronnen gebruiken om overlap te controleren, zoals eerder uitgebrachte adviezen van SBB. Daarnaast blijft zichtbaar voor welke kwalificatie(s) het keuzedeel is ontwikkeld. Hierdoor is de administratieve last voor het bepalen van overlap laag. Bij complexere gevallen hoeft de instelling niet zelf te oordelen, maar kunnen ze een adviesaanvraag indienen bij SBB over mogelijke ondoelmatige overlap. De adviesaanvraag aan SBB voor een overlapcheck is een relatief eenvoudige handeling voor instellingen. Hiervan zijn de administratieve lasten nagenoeg gelijk aan de lasten voor het indienen van een koppel-verzoek in de huidige situatie.

In hoeverre raakt dit aan de rechtsgelijkheid en de landelijke vergelijkbaarheid van mbo-diploma's?

Een mbo-opleiding bestaat uit een kwalificatie en een of meerdere keuzedelen. De kwalificatie-eisen hiervan worden landelijk vastgesteld. Examinering vindt plaats op basis van deze landelijke kwalificatie-eisen. Daar doet dit wetsvoorstel niets aan af en dus blijft er sprake van rechtsgelijkheid en landelijke vergelijkbaarheid. Met het wetsvoorstel krijgen instellingen de mogelijkheid om meer keuzedelen aan te bieden en krijgen studenten de mogelijkheid om uit dit bredere aanbod van (landelijk vastgestelde) keuzedelen te kiezen. De diplomawaarde van studenten blijft gelijk, ongeacht welk keuzedeel een student heeft gevolgd.

Deze leden vragen tot slot naar de rol van de Inspectie van het Onderwijs in het kader van toezicht in het schooljaar 2026–2027. Kan de regering duidelijkheid geven over de toezichtsrol van de Inspectie van het Onderwijs in het schooljaar 2026–2027 en daarmee tevens duidelijkheid bieden aan de onderwijsinstellingen?

Ik ben de afgelopen tijd nauw in overleg geweest met de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) over het toezicht met betrekking tot de maatregelen in de wet. De inspectie actualiseert elk studiejaar de onderzoekskaders op basis van veranderende wet- en regelgeving. Voor de actualisatie voor het studiejaar 2026–2027 zijn voorbereidingen getroffen om het onderhavige wetsvoorstel mee te nemen. De inspectie geeft hierbij aan wel realistisch te blijven in het toezicht. De implementatie van nieuwe wet- en regelgeving vergt altijd enige tijd en de inspectie houdt hier ook rekening mee. Wanneer er zichtbaar gewerkt wordt aan de overgang naar een nieuwe situatie zal de inspectie dit meenemen in haar oordeel.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R.M. Letschert